

Rapport från expertgrupps- och kommittémöte för spannmål, oljeväxter, ris, socker och olivolja inom den gemensamma marknadsordningen den 29 september 2026

Sammanfattning

Sedvanliga dagordningspunkter om väderlekssituationen och marknadssituationen för de olika produkterna. EU:s Protein Plan presenterades.

Nästa möte: 30 oktober

1. Väderlekssituationen 1 aug – 19 sep

Kommissionen redovisade väderlekssituationen enligt den senaste rapporten från JRC. EU:s skördeutsikter för vårgöröror har försämrats ytterligare och ligger fortsatt under femårsgenomsnittet. Prognoserna har justerats ned för flera viktiga grödor, särskilt sockerbetor, men även för majs, soja och potatis. Även risproduktionen väntas bli lägre än normal, främst beroende lägre skörd i Italien. När det gäller den förväntade produktionen av vall och vissa fodergrödor så ligger denna långt under genomsnittet i stora delar av EU men utsikterna för solrosfrö och åkerböna har förbättrats något. Den nederbörd som kom från mitten av augusti bidrog till bättre förutsättningar för sådd av höstgrödor, men den kom för sent för att motverka de skador som sommarens torka redan orsakat. I sydvästra och sydöstra Europa är markfuktigheten fortfarande låg, vilket försvårar etableringen av höstraps. Även sockerbetsodlingen påverkas negativt av detta. De baltiska länderna har istället drabbats av kraftig nederbörd som försenar och försvårar skördarbetet. Prognoser om fortsatt torrt väder i centrala och sydöstra Europa innebär dessutom risk för att etableringen av höstsådda grödor påverkas negativt under den kommande odlingssäsongen.

2. Marknadssituationen för socker

Världsmarknadspriserna på vit- och råsocker hade sjunkit efter den senaste tidens prisstegringar. Detta beror bland annat på svag efterfrågan och en starkare dollarkurs gentemot andra valutor. EU:s senast tillgängliga genomsnittliga pris på vitsocker (augusti 2026) uppgick till 500 euro/ton

Den senaste uppskattningen av hektaravkastningen för sockerbetor i EU hade sänkts kraftigt till 67,4 ton/ha, även den svenska avkastningen hade justerats ned från 74,6 ton/hektar till 68,4 ton/ha.

3. Marknadssituationen spannmål, oljeväxter, proteingrödor samt ris

IGC:s senaste prognos avseende produktion, konsumtion och lager av spannmål i världen 2026/27 presenterades. Prognosen innehöll justeringar som innebar att den totala världsprduktionen och lagren höjdes jämfört med tidigare prognoser.

Orsaker till detta var att majs produktionen i USA och EU justerades ned på grund av torr väderlek men både produktionen av vete och korn höjdes och uppvägde sänkningen för majs. Högre skördar i Ukraina och Australien låg bakom justeringarna för vete och korn.

Milj ton	IGC 25/26 sep	IGC 26/27 sep	USDA 25/26 sep	USDA 26/27 sep
		Produktion		
Vete	845	820	844	822
Majs	1 346	1 301	1 331	1 291
Övrigt	303	299	298	297
Totalt	2 494	2 420	2 473	2 410
		Utgående lager		
Vete	285	278	281	276
Majs	309	289	301	272
Övrigt	39	38	31	31
Totalt	632	608	613	581

Kommissionens egna prognoser avseende den kommande skörden av spannmål och oljeväxter i EU innehöll ytterligare minskningar för majs och raps men höjningar för korn och solrosfrö.

	2025/26 Forecast	2026/27 (million tonnes)			
		Aug Projection	Sep Projection	vs. 2025/26 (%)	vs. 5-year av. (%)
Soft wheat	135.3	124.2	124.2	-8.2	-1.9
Durum wheat	8.1	7.4	7.7	-4.3	-0.2
Barley	55.6	52.9	53.6	-3.7	6.1
Maize	60.2	50.1	48.3	-19.8	-19.8
Rye	7.3	6.6	6.7	-7.1	-7.8
Oats	8.8	7.9	7.9	-10.4	5.9
Total	289.8	262.7	262.0	-9.6	-4.7

EU OILSEEDS PRODUCTION

(million tonnes)

	5-year trimmed average	2025/26	2026/27		
			September	vs. 2025/26 (%)	vs. 5-y AVG (%)
Rapeseed	18.79	20.17	19.39	-3.8	3.2
Sunflower	9.19	8.47	9.67	14.2	5.3
Soya Beans	2.72	2.73	2.20	-19.5	-19.2
TOTAL	30.71	31.44	31.34	-0.3	2.1

EU PROTEIN CROPS PRODUCTION

(million tonnes)

	5-year trimmed average	2025/26	2026/27		
			September	vs. 2025/26 (%)	vs. 5-y AVG (%)
Field peas	2.12	2.43	2.43	-0.30	14.40
Broad beans	1.29	1.49	1.64	9.80	27.30
Sweet lupins	0.43	0.51	0.51	0.10	18.10
TOTAL	3.84	4.43	4.57	3.1	19.1

Kommissionen presenterade EU:s Protein Plan som innehåller olika åtgärder för att minska det kraftiga importberoendet av protein för både foder och livsmedel. EU producerar endast 25 procent av sitt behov av protein från oljeväxter och proteingrödor. Protein Planen kommer att diskuteras löpande med medlemsländerna och mötet i december ska enbart ägnas åt detta. Kommissionen uppmanade medlemsländerna att bidra med egna erfarenheter om vilka åtgärder som har varit framgångsrika och de åtgärder som inte har fungerat när det gäller att stödja proteinsektorn. Vidare vill kommissionen veta hur stödet till proteinsektorn har inkorporerats i ländernas NRP-planer.

EU:s Protein Plan innehåller sammanfattningsvis följande åtgärder:

- **Ökad hållbar proteinproduktion i EU** genom ekonomiska incitament inom den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) för odling av baljväxter, ärtor, bönor och soja, investeringar i lagring och förädling samt åtgärder som stärker kopplingen mellan gräsmarksbaserad animalieproduktion och proteinförsörjningen.
- **Mer resilianta och konkurrenskraftiga försörjningskedjor** genom diversifierad import, ökad användning av lokala resurser, minskat beroende av vissa fodertillsatser och större cirkularitet i livsmedelskedjan, bland annat genom effektivare användning av biomassa och ökad produktion av inhemska proteingrödor.
- **Ökad efterfrågan på europeiskt protein** genom främjande av mer varierade kostmönster, förbättrad ursprungsmärkning, informationsinsatser samt användning av offentlig upphandling för att stimulera konsumtionen av hållbara proteinkällor.
- **Forskning och innovation** genom satsningar på växtförädling, utsäde, växtskydd, kunskapsöverföring och utveckling av värdekedjor för proteinproduktion. EU har redan investerat mer än 190 miljoner euro inom området.
- **Stärkt samordning, genomförande och uppföljning** genom bättre koordinering mellan politikområden och aktörer, ökad integration mellan nationella och regionala initiativ samt utvecklad uppföljning av utvecklingen på proteinområdet. Kommissionen föreslår bland annat årliga

dialoger med medlemsstaterna och regelbunden marknadsövervakning av spannmål, oljeväxter och proteingrödor. Som riktmärke nämns att andelen högproteinfoder från EU-källor ska öka från 25 procent år 2025 till 35 procent år 2035.

4. Marknadssituationen för olivolja och bordsoliver

Inga nya produktionsuppgifter avseende olivolja presenterades eftersom skörden startar om några veckor. Kommissionen förväntade sig dock goda skördar i det största producentlandet Spanien på grund av god vattentillgång och hög markfuktighet. Förhållanden i Grekland och Portugal ansågs också vara gynnsamma för en god skörd av oliver som pressas till olja. Priserna på olivolja i EU är lägre än föregående år och även lägre än det senaste femårsgenomsnittet, vilket kan tyda på att kommande skörd blir hög.

5. EU:s försörjningsbalans för etanol 2025

Kommissionen redovisade försörjningsbalansen för etanol 2025. Etanolproduktion beräknas uppgå till 6,63 miljarder liter, vilket marginellt höger än föregående år. Konsumtionen uppgick till 7,17 miljarder liter som i huvudsak utgörs av etanol som drive medel (5,15 miljarder liter).

6. Marknadstransparens

Kommissionen redovisade medlemsländernas rapportering avseende spannmålslager samt uppmanande till medlemsländer att se över sin prisrapportering eftersom denna var mycket spretig.